

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI SEKCJI PEDAGOGIKI RESOCJALIZACYJNEJ KNP PAN W 2025 ROKU

I. Zebrania/posiedzenia Komisji

Zebrania członkiń i członków odbywały się w formie zdalnej przy okazji organizowanych seminariów (po)doktorskich organizowanych przez Sekcję (24 stycznia, 30 maja, 24 października i 17 grudnia). W pierwszej kolejności prezentowane były koncepcje naukowczyń i naukowców, a następnie po zakończeniu seminarium członkowie Sekcji omawiali bieżące sprawy związane z działalnością.

17 grudnia 2025 roku podczas zebrania zasygnalizowany został przez dr hab. Renatę Szczepanik **problem nadreprezentacji badań ankietowych dotyczących agresji i przemocy** prowadzonych przez osoby studiujące pedagogikę. Problem ten zgłoszono jej podczas spotkania z dyrektorami MOW i MOS z całej Polski (ORE, 10 grudnia 2025). Niektórzy dyrektorzy apelują do środowiska naukowego o rozważenie potrzeby prowadzenia badań w ramach prac dyplomowych za pomocą ankiet wśród wychowanków ośrodków wychowawczych (zagadnienia dotyczą trudnych doświadczeń, zwykle są to pytania o agresję, przemoc, zaburzenia; dyrektorzy podejmują decyzje o braku zgody na takie badania w trosce o dobrostan dzieci. Apelują o zmianę tematyki badań. Nawet najstaranniej przygotowana ankieta o agresji porusza zagadnienia trudne, a w sytuacji wielości takich badań tworzy to ryzyko utrwalenia i potwierdzania niekorzystnych etykiet społecznych badanych dzieci).

Dyskusja stała się bazą dla opracowania stanowiska Sekcji Pedagogiki Resocjalizacyjnej Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, które stanowi odpowiedź na narastające zjawisko nadmiernej i często nieetycznej eksploatacji badawczej osób przebywających w placówkach resocjalizacyjnych. Członkowie Sekcji wyrazili w dokumencie głębokie zaniepokojenie praktyką wielokrotnego ankietowania tej samej, szczególnie wrażliwej grupy dzieci i młodzieży, co w wielu przypadkach prowadzi do ich retraumatyzacji oraz poczucia instrumentalnego traktowania. Krytyce poddano przede wszystkim dominację paradygmatu deficytowego, który nadmiernie koncentruje się na przemocy i dysfunkcjach, pomijając kluczowe w procesie zmiany zasoby i potencjały wychowanków.

W dokumencie podkreślono istotne luki w nadzorze etycznym, wskazując, że zwłaszcza badania realizowane w ramach prac licencjackich i magisterskich często omijają obligatoryjną weryfikację przez niezależne komisje etyczne. W tym kontekście Sekcja akcentuje szczególną rolę promotorów, którzy powinni brać pełną odpowiedzialność za merytoryczną jakość narzędzi badawczych oraz edukację etyczną studentów. Postuluje się, aby projekty badawcze nie tylko ograniczały obciążenie respondentów poprzez stosowanie metod nieinwazyjnych, ale przede wszystkim były realizowane w ścisłym porozumieniu z praktykami. Budowanie partnerskiej współpracy między uczelniami a placówkami ma na celu wprowadzenie systemowych regulacji i procedur selekcji wniosków, które zagwarantują wychowankom prawo do podmiotowości i ochrony przed nieuzasadnioną ingerencją badawczą. Sekcja deklaruje przy tym pełną gotowość do wspierania środowiska naukowego w wypracowywaniu standardów, które będą służyć rzeczywistemu dobru wychowanków oraz rzetelnemu rozwojowi pedagogiki resocjalizacyjnej.

II. Debaty, dyskusje, inne formy spotkań

W styczniu 2025 roku rozpoczął się **cykl (po)doktorskich seminariów naukowych**. Prowadzone są w formule zdalnej. Cieszą się dużym zainteresowaniem, o czym świadczy wysoka frekwencja zarówno zgłoszeń osób prezentujących swoje badania, jak i słuchaczy i uczestników dyskusji. Doświadczenie tegoroczne pokazuje jak ważne są takie spotkania dla konsolidacji środowiska naukowego skupionego wokół pedagogiki resocjalizacyjnej. „Lista” stałych uczestników poszerza się i wciąż spływają nowe zgłoszenia (uczestniczą w nich przedstawiciele właściwie wszystkich akademickich „szkół” naukowych resocjalizacji). Jest to szczególnie ważne z punktu widzenia „włączenia” do społeczności naukowej młodych naukowców i naukowczyń oraz tworzenia miejsca bezpośredniej wymiany myśli i wiedzy. Do tej pory odbyły się następujące seminaria:

24 stycznia 2025 r.

dr Mariusz Dobijański (koncepcja badań na potrzeby przygotowania monografii „habilitacyjnej”), Uniwersytet w Białymstoku.

30 maja 2025 r.

Aleksandra Szczepaniak, (praca doktorska nt. konstruktów tożsamościowych partnerek skazanych mężczyzn) Promotorka: dr hab. Renata Szczepanik, prof. UŁ.

24 października 2025 r.

Paulina Danielewicz (praca doktorska o procedurze odebrania dziecka ze środowiska rodzinnego z perspektywy policji). Promotorka: dr hab. Małgorzata H. Kowalczyk, prof. UMK.

17 grudnia 2025 r.

Paulina Borek (praca doktorska "przegrane" biografie w narracjach osadzonych kobiet). Promotorka dr hab. B. Toroń-Fórmanek, prof. UZ.

II. Formy działalności upowszechniającej i promującej naukę

Członkinie i członkowie Sekcji popularyzowali naukę poprzez udział w audycjach TV i radiowych oraz udzielenie komentarzy eksperckich innym mediom, w tym m. in.:

prof. dr hab. Beata Pastwa-Wojciechowska

- ✓ Udzielenie wypowiedzi dla Radia zachód do książki Hanna Dobrowolska o hybristofilii. 27.01.2025 Kto zabił? Sens 200/2025, s. 115-118
- ✓ Udzielenie dwóch wywiadów dla Forum Penitencjarnego: 22.05.2025 dotyczących oceny terapii osób z zaburzeniami osobowości przebywających w placówkach penitencjarnych oraz 28.05.2025 wywiadu dotyczącego osób z zaburzeniami osobowości odbywającymi karę pozbawienia wolności.
- ✓ Wypowiedź do książki o stalkingu Wilczyńska, E. (2025). Miss. Zabójstwo Agnieszki Kotlarskiej. Wydawnictwo: Agora.
- ✓ Udział w: Zabić Miss. Wypowiedź w trzyodcinkowym serialu na temat stalkingu.

Polski serial dokumentalny "Zabić Miss" to trzyodcinkowy dokument, który na platformie HBO Max zadebiutował 17 grudnia 2025 r. Opowiada o losach i karierze Agnieszki Kotlarskiej. Porusza też temat fascynacji przeradzającej się w niebezpieczną obsesję. Znajduje się na trzecim miejscu w Polsce na HBO Max i osiągnął również status drugiego najchętniej oglądanego dokumentu na świecie na platformie.

- ✓ Udzielenie wypowiedzi medialnej w ramach Inicjatywy zadania publicznego „Zorganizowanie i przeprowadzenie działań w ramach kampanii społecznej WROCŁAW BEZ PRZEMOCY 2025”, finansowanego przez Urząd Miasta Wrocławia

Prof. dr hab. Marek Konopczyński

- ✓ wystąpienia w TV, Radio TOK FM,
- ✓ Radio Kraków,
- ✓ TVN 24,
- ✓ Polsat News,
- ✓ artykuły i podcasty w Rzeczpospolitej, Gazecie Prawnej,
- ✓ informacje na fb i X, udział w konferencjach prasowych PAP i MS.

dr hab. Renata Szczepanik, prof. UŁ

- ✓ wywiad nt. bezdomności młodzieży dla TVN24
- ✓ komentarze eksperckie w artykule Gazety Prawnej: Młodzież bardziej zdemoralizowana? W sądach rodzinnych lawinowo rośnie liczba spraw (Karolina Nowakowska)
- ✓ 15 minutowa rozmowa nt. demoralizacji nieletnich Radio Nowy Świat
- ✓ Tok FM rozmowa nt. oblicza demoralizacji współczesnej młodzieży
- ✓ organizacja II ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Wyzwania resocjalizacji penitencjarnej. Poza zasięgiem. Pokolenie Z w warunkach izolacji więziennej* (19. XI 2025, współ. OISW w Łodzi)
- ✓ współorganizowanie z Fundacją po DRUGIE webinarium *Nieletnie matki – dwa lata później* (20. V. 2025) z udziałem pracowników MOW z całej Polski.
- ✓ organizacja ogólnopolskich webinarów dla pracowników socjalnych, kuratorów sądowych i z udziałem środowiska naukowego (nt. procedury przymusowego odebrania dziecka przez sąd; problemów towarzyszących „wykonywaniu” środków wychowawczych oraz kontaktom rodzica z dzieckiem w obecności kuratora (maj, wrzesień, grudzień 2025))
- ✓

dr hab. Małgorzata Kowalczyk, prof. UMK

- ✓ organizacja IX Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej "Za kurtyną resocjalizacji. Resocjalizacja - wyzwania, kontrowersje i nowe perspektywy" (17.X 2025). Kluczowe panele prowadzili uczestniczący w konferencji (niemal) wszyscy członkowie i członkinie Sekcji.

Dr hab. Krzysztof Sawicki, prof. UwB

- ✓ organizacja (we współpracy z Sądem Okręgowym w Białymstoku) konferencji naukowo-szkoleniowej „Kuratela sądowa w dobie przemian społeczno-kulturowych” (9XII2025) będącej istotnym przykładem współpracy środowiska akademickiego z interesariuszami zewnętrznymi.

IV. Działania Komisji na rzecz reprezentowanej dyscypliny naukowej / komitetu

Prof. dr hab. Marek Konopczyński: Członkostwo w RDN – Zespół Nauk Społecznych-udział w wyborze komisji habilitacyjnych w dyscyplinie pedagogika, opiniowanie i przedstawianie w RDN wniosków profesorskich w dyscyplinie pedagogika, kontrola doktoratów i habilitacji z pedagogiki.

V. Działalność ekspercka, opinie, oceny i konsultacje w roku sprawozdawczym

Prof. dr hab. Beata Pastwa-Wojciechowska:

- ✓ Zespół problemowy dot. systemu środków zabezpieczających i ich wykonywania powołany przez Przewodniczącego Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego – Komisja powołana do nowelizacji kodeksu karnego w obszarze stosowania środków zabezpieczających
- ✓ Pełnienie funkcji Przewodniczącej Komitetu Naukowego konferencji 6th EFPSA Scientific Conference „Drop in the Sea of Needs. Applied Psychology in Answer to Modern Day Challenges” w Gdańsku w dniach 8-11.12.2025 r.

Prof. dr hab. Marek Konopczyński:

- ✓ opiniowanie aktów prawnych dotyczących resocjalizacji,
- ✓ napisanie raportu o placówkach dla nieletnich,
- ✓ napisanie ekspertyz ustaw dla Sejmu i Senatu.

Dr hab. Krzysztof Sawicki prof. UwB

- ✓ ocena ekspercka wniosków w ramach konkursu ERASMUS-YOUTH-2025-CB-WB ogłoszonego przez European Research Executive Agency
- ✓ ocena ekspercka wniosków badawczo-wdrożeniowych z zakresu nauk społecznych w ramach konkursów Malta Council for Science and Technology
- ✓ ocena ekspercka wniosków badawczo-wdrożeniowych z zakresu nauk społecznych w ramach konkursów Fond za Nauku Republike Srbije

VI. Inne działania wynikające ze specyfiki działania Komisji

VII. Aktywność międzynarodowa

dr hab. Justyna Kusztal, prof. UJ

- ✓ udział w zespole badawczym (workgroup 5) w projekcie CA22139 - Justice to youth language needs: human rights undermined by an invisible disadvantage (Y-JustLang), wystąpienie konferencyjne 8.09.2025 pt. Language and communication in proceedings involving a minor. Identification of language and communication difficulties. Polish experience

dr hab. Krzysztof Sawicki

- ✓ współpraca z European Educational Research Association (Network 19 – Ethnography, grupa robocza na temat sprawiedliwości społecznej, wystąpienie na konferencji EERA w Belgradzie na temat: „Exploring Educational Practices and Social Justice in Polish Juvenile Detention Centre Through Ethnographic Research”), członek komitetu organizacyjnego grupy roboczej sympozjum EERA w Tampere w 2026)

VIII. Współpraca Komisji z organami rządowymi, samorządowymi, innymi - w zakresie reprezentowanej dyscypliny / subdyscypliny/ problemu naukowego

dr hab. Justyna Kusztal, prof. UJ

- ✓ Udział w Zespole ds. nowelizacji prawa nieletnich przy Pełnomocniku MS ds. Nieletnich, przygotowanie dokumentacji prac Zespołu, konsultacje w MS (Kwiecień, czerwiec, lipiec, październik, grudzień 2025).

Prof. dr hab. Marek Konopczyński:

- ✓ udział w komisjach sejmowych i senackich,
- ✓ decyzja Prezesa Rady Ministrów o powołaniu w skład VII kadencji Rady Głównej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym (Ministerstwo Sprawiedliwości); członek Zarządu,
- ✓ pełnienie funkcji pełnomocnika Ministra Sprawiedliwości ds. Nieletnich (od grudnia 2023 roku).

dr hab. Renata Szczepanik, prof. UŁ

- ✓ wystąpienie w Sejmie w czasie Parlamentarnego Zespołu ds. zakończenia bezdomności. Temat posiedzenia: "Bezdomność dzieci i młodzieży" (6 marca 2025).
- ✓ decyzja Prezesa Rady Ministrów o powołaniu w skład VII kadencji Rady Głównej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym (Ministerstwo Sprawiedliwości); członkini Zarządu.

Opracowanie: Prof. dr hab. Renata Szczepanik i Prof. dr hab. Krzysztof Sawicki

V-ce Przewodniczący Sekcji

Przewodniczący Sekcji

Prof. dr hab. Marek Konopczyński

Prof. dr hab. Wiesław Ambrozik